

KOSÁRY DOMOKOS AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR ÖRÖKÖS TAGJA

A NEMZETI KÖNYVTÁR 2005. november 25-én ünnepelte alapításának 203. évfordulóját. Az ünnepi pillanat fényét emelte, hogy ezen a napon új kitüntető cím átadására került sor. A kitüntetésben azon tudományos, művészeti vagy közéleti személyek részesülhetnek, akik kiemelkedő munkájukkal, tevékenységükkel, anyagi áldozatvállalásukkal elősegítették az Országos Széchényi Könyvtár működését. Az *Örökös Tag* címmel első ízben Kosáry Domokos professzor tevékenységét ismerte el a könyvtár.

Kosáry tanár úr, a Magyar Tudományos Akadémia volt elnöke a megtisztelő címet az Országos Széchényi Könyvtár jó hírneve és elismertsége érdekében bel- és külföldön végzett áldozatos tevékenységéért, a könyvtár tudományos előmenetele érdekében átadott szakmai tapasztalataiért és a Corvina Alapítvány kuratóriumának élén eltöltött évtizedes odaadó és eredményes munkájáért vette át.

A 2000-ben alapított Bibliothecarius Emeritus címmel a könyvtár azon tudós könyvtárosait jutalmazza, akik egész életpályájukat a nemzeti könyvtárban töltötték, a most létrehozott kitüntetés az intézmény működését és kutatásait kívülről támogató kiemelkedő képességű közszereplőket hivatott díjazni. Az elismerés értékét jelzi, hogy évente legfeljebb egy, arra érdemes személyiség kaphatja meg.

Kosáry Domokosnak Eötvös-kollégistaként olyan kiválóságok voltak mesterei, mint Gombocz Zoltán, Moravcsik Gyula, Szekfű Gyula. 1941-ben létrehozta a Teleki Pál Intézetet, 1949 végén viszont az egész szakma területéről menesztették. Az 1956-os forradalom idején a Magyar Történészek Nemzeti Bizottságának elnöke volt, ezért 1957-ben letartóztatták és 1958-ban négy év börtönre ítélték. Félreállítására

és a börtönben telt évek szakmai szempontból „gyümölcsözőek” voltak, elég, ha a *Bevezetés a magyar történelem forrásaiba és irodalmába* (1951–1958) vagy a *Széchenyi Döblingben* (1981-ben jelent meg!) című könyveire gondolunk. A börtönből 1960-ban amnesztiával szabadult. Kutatási területe az újkori Magyarország története. A *Művelődés a XVIII. századi Magyarországon* (1980) című műve adatgazdagságával és módszertanával követendő példa minden történész számára. A Görgey-kérdésről, Kossuthról és Széchényiről született írásai pedig azt jelzik, hogy korszakokat átfogó, nagyívű opuszai mellett a kiemelkedő történelmi személyiségek precíz és tárgyilagos elemzése területén is otthonosan mozog. Széchényi-díjas, több külföldi tudományos akadémia tagja.

A díjátadó ünnepségen Ormos Mária akadémikus és Hanák Gábor történész a díjazott emberi nagyságára hívta fel figyelmet. Kosáry Domokos vesztértes időket, történelmi sorsfordulókat, szellemi „fertőzéseket” élt túl. A történelmi viszontagságokon a könyvek segítették át. Kiváló rendszerező elme, nemcsak leír, hanem elemez is. Kosáry a „könyvek embere”, így érthető, hogy ezt a kitüntetést először ő kapta meg a magyar nemzeti könyvtártól.

Kosáry Domokos mindig hű maradt a történelemhez és annak követelményéhez, vagyis nem engedett teret az aktuálpolitikai szempontoknak. A díjat megköszönő rövid beszéde egy sokat megélt bölcs ember tanácsa, mely így hangzik „még a legembertelenebb körülmények között is igyekezzünk hűek maradni önmagunkhoz!”

EKLER PÉTER ekler@oszk.hu

M A G Y A R
E N C Y C L O P Æ D I A .

Az az,
MINDEN IGAZ ES HASZNOS
Böltfességnek szep rendbe foglalá-
sa és Magyar nyelven világra botsátása.

APÁTZAI TSERE JÁNOS
által.

SENEC. 64. EP I ST.

*Etsi omnia à veteribus inventa essent : hoc
tamen semper novum erit , usus & inven-
torum ab aliis scientia & dispositio.*

ULTRAJECTI,
Ex Officinâ IOANNIS à WAES-
BERG cl. 1653.